
Indstilling til Styregruppen for Service Fællesskabet for Geodata

- ***Koordination af standardiseringsarbejdet på geodataområdet***

Indstilling

Projektgruppen indstiller til styregruppen for SFG at:

- **Der etableres et standardiseringssekretariatet under SFG, til at varetage koordination af standardiseringsarbejdet på geodataområdet**
- **standardiseringssekretariatet evalueres hvert år**
- **forslag til XML-baserede standarder for geodata videresendes til XML-komiteen med henblik på godkendelse**

Baggrund

Standardisering er et grundelement i fremtiden geografiske infrastruktur. I de seneste år er arbejdet med standardisering intensiveret i Danmark og internationalt. Det gælder både på geodataområdet og generelt i forbindelse med digital forvaltning.

KMS har overvejet hvordan standardiseringsarbejdet bedst koordineres, bl.a. på baggrund af henvendelser til Geoforum og Videnskabsministeriet. Dette oplæg lægger op til et kortvarigt projekt med henblik på at skabe en ramme, der kan styrke samarbejde og koordination inden for standardiseringen af geodataområdet.

Styregruppen SFG vedtog d. 1. april 2004 at igangsætte et kortvarigt projekt mhp. at styrke samarbejde og koordination inden for standardiseringen på geodataområdet. Projektet skal resultere i et forslag til, hvordan standardiseringsarbejdet koordineres inden for rammerne af SFG.

Efterfølgende er en kort gennemgang af projektets resultater, anbefalinger til SFGs styregruppe samt konsekvenser.

Formål

Projektets overordnede formål var at stille forslag til etablering af en organisatorisk ramme for standardiseringsarbejdet på geodataområdet i Danmark. Dette for at sikre en sammenhængende koordination og kommunikation af den samlede indsats. Desuden var opstillet en række delmål, som projektet også skulle inddrage og behandle:

- en beskrivelse af afgrænsningen af geodata som domæne - og dermed det område, hvor standardiseringsaktiviteterne primært skal koordineres. Herunder snitflader til andre domæner (fx: tegningsmaterialer, virtual reality mm.)
- en beskrivelse af de væsentligste aktører, deres ansvar/opgaver og samarbejdsrelationer i forhold til SFG

-
- forslå ansvar og opgaver for standardiseringsarbejdet under SFG, fx i forbindelse med hørings- og andre beslutnings- og koordinationsprocesser, formidling og kommunikation
 - forslå opgaver og organisering for et lille "fagligt standardiserings-sekretariat", der sikre de "professionelle" standardiseringsmedarbejdere bringes direkte ind i det dagsordensættende og prioriterende arbejde i SFG.
 - foreslå evt. andre organisatoriske tiltag, der supplerer det eksisterende standardiseringsarbejde (primært i regi af Videnskabsministeriet, Geoforum og KMS), mhp. at styrke samarbejde, fælles prioritering og koordination.
 - og forholde sig til andre relevante forhold, som SFG evt. kan/skal håndtere inden for standardiseringsområdet.

Resultater

Projektgruppen har udformet en rapport, der samler resultaterne af gruppens arbejde i 7 kapitler. Den samlede rapport skal ses som en opfyldelse af det kommissorium (kapitel 3) projektgruppen har arbejdet ud fra og dermed en opfyldelse af de ovenfor beskrevne målsætninger for arbejdet.

Rapporten giver således svar på:

- Hvad er standarder og hvorfor er der brug for dem
- Afgrænsning af geodataområdet
- Prioritering af standardiseringstiltag
- Væsentligste aktører på geodataområdet i forbindelse med standardisering
- Forslag til organisering af standardisering af geodata i Danmark
- Organisering, bemanning, resursetræk og tidshorisont for et standardiseringssekretariat under SFG.

Resurser og konsekvenser

Det anbefales at medlemmerne af sekretariatet udpeges med to personer fra Miljøministeriet, én person fra amter og kommuner samt én person fra en anden statslig styrelse, der har medlemskab af SFG eller Geoforum.

Resursetrækket er estimeret til at være mellem 25% og 50%, svarende til mellem 1 og 2 årsværk

Amternes særlige synspunkt:

Vi er interesserede i standardisering, vi arbejder aktivt med det (miljøportal, handlingsplan om arealinfo, metadata ...) og vi er fortsat interesserede i en dialog med andre, men vi vil ikke binde vores begrænsede resurser i et fælles teknisk sekretariat og især ikke i forbindelse med standardisering, hvor der er brug for en meget tæt kobling til de faglige miljøer.

1.0 Standarder generelt.....	3
1.1 Apropos økonomi	4
1.1.1 Interessante URL'er.....	4
2.0 Behov for standarder	5
3.0 Kommissorium.....	7
4.0 De væsentligste aktører	8
5.0 Afgrænsning af geodata-domænet.....	9
5.1 Underinddeling af geodata-domænet i subdomæner	11
5.2 Prioritering af elementer i subdomænerne:	12
6.0 Forslag til organisering af standardiseringen af geodata i Danmark	13
6.1 Standardiseringssekretariat.....	14
7.0 Forslag til kommissorium for et SFG-ledet Standardiseringssekretariat	15
7.1 Baggrund og formål	15
7.2 Opgaver.....	15
7.2.1 Opgave nr. 1.....	15
7.2.2 Opgave nr. 2.....	16
7.2.3 Opgave nr. 3 og 4.....	16
7.2.4 Opgave nr. 5.....	16
7.2.5 Opgave nr. 6.....	16
7.3 Bemanding	16
7.4 Resurser	17
7.5 Tidshorisont.....	17

1.0 Standarder generelt

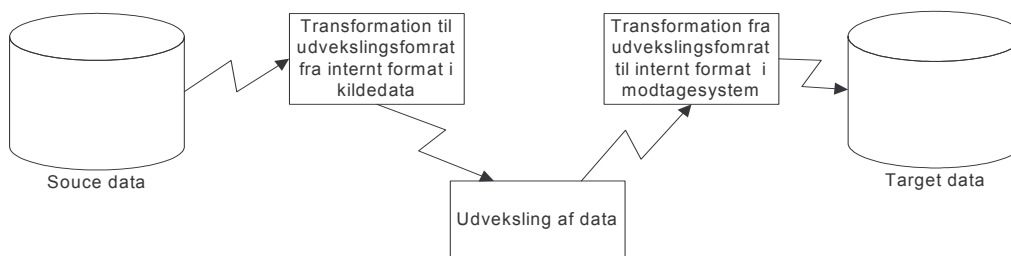
Når det gælder standardisering, er der to typer standarder. Der er de facto og de jure standarder. De facto standarder, er standarder udviklet eller opstået fordi én leverandør har haft den nødvendige andel eller opbakning af markedet til at gå ind og definere, hvordan de mener en given ting skal se ud eller fungere. Som eksempel på de facto standarder kan nævnes browseren Internet Explorer fra Microsoft. De jure standarder er opstået gennem organer, der har juridisk gennemslagkraft. Som eksempel på denne type af standarder kan nævnes love.

Imellem disse to yderpunkter ligger standarder, der kommer fra organisationer som f.eks. International Organization for Standardisation (ISO) eller Comité Européen de Normalisation (CEN). Standarder fra disse to organisationer kommer tættest på de jure standarder. Standarder fra Open GIS Consortium (OGC) ligger nærmere de facto standarder.

I både den private og offentlige sektor står man overfor et valg, når det gælder anvendelsen af geodata til løsningen af en lang række opgaver, der i stadig stigende grad kræver geodata for at blive løst. Man kan enten selv udvikle de systemer, der skal benyttes, eller de kan købes hos systemleverandører. Der er næppe mange i dagens Danmark, der vælger den første løsning. Den anden løsningsmodel kræver, foruden en analyse af ens behov, at man enten går på kompromis, når der skal vælges programmel og vælger én leverandørs løsning, der løser behovene halvdårligt på alle områder, eller man sammensætter et system, der kommer fra flere forskellige leverandører, der til gengæld løser behovene godt.

Den sidste løsningsmodel kræver naturligvis, at de forskellige systemer kan samarbejde, og det kan de bedst, hvis der i forvejen er defineret regler for, hvordan samarbejdet skal foregå. Det er i denne forbindelse, at standarder bliver relevante, fordi de oftest er defineret af uvildige organer som f.eks. ISO eller CEN. Hvis alle overholder en given standard er der ingen problemer - tænk bare på fatningen til elpærer. Man kan købe en elpære i ét land og uden problem sætte den i en lampe, der er købt og opsat i en andet land. Denne kompatibilitet skyldes, at der er aftalt en fælles standard for fatninger på elpærer. Dette gælder i modsætning til stikkontakter hvor næsten hvert land har defineret sin egen afstand mellem og størrelse og form på stikkontaktens og el-stikkets ben.

Det ovenstående gælder for programmel, men det gælder naturligvis også for data. Man kan enten selv gå ud og indsamle data, eller man kan samarbejde med andre om opgaven. Vælger man den sidste løsning, kan man enten benytte nogle leverandørspecifikke formater til udveksling af data, eller man kan benytte et standardformat, når der skal udveksles data. Ved den sidstnævnte løsning er man uafhængig af hvilket systemer afsender og modtager er i besiddelse af, idet der benyttes et neutralt datatransmissionsformat (se nedenstående).

Proces ved dataudveksling gennem et neutralt dataformat.

Som følge af et stigende ønske om at være fri og uafhængig af system-leverandørerne er der et stigende behov for standarder. Problemet er imidlertid, at det tager lang tid at udvikle standarder, fordi der er mange parter, der skal høres og mange hensyn der skal tages. Derfor er der behov for en eller anden form for organisation, der kan gå ind og løfte denne koordinations- formidlings- og udviklingsopgave.

1.1 Apropos økonomi

En undersøgelse lavet i Tyskland, viser at standardisering bidrager positivt til den tyske økonomi med ca. 15 mia. euro om året. Overføres dette beløb til danske forhold, vil der også her være tale om et ganske betragteligt beløb.

1.1.1 Interessante URL'er

<http://gi-gis.jrc.it/ws/interop/agile-cen.pdf> specielt billede 4 og 5 er kilde til den ovenstående tyske undersøgelse.

http://dc.internet.com/news/article.php/10849_2247641 specielt afsnittet der starter med "In a June report...", her påpeges det at op til 50% af de føderale resurser i USA spildes på grund af dobbeltarbejde. Hvis tallet bare er 10% i Danmark, så er det mange penge der her er tale om.

En anden tysk undersøgelse har vist at anvendelse af nationale standardiseringer er gået ned fra 85% til 15% over de seneste 10-15 år på grund af globaliseringen og er erstattet med internationale standarder.

2.0 Behov for standarder

Som det fremgår af ovenstående (Standarder generelt), så kan der være mange penge at hente ved at anvende standarder. Der er imidlertid også visse forventninger fra flere sider af de involverede parter i branchen. En undersøgelse, som OGC har foretaget med mere end 800 deltagere, viser blandt andet, at 30% af de adspurgte forventer øget tværorganisatorisk anvendelse af data. 12 % forventer, at deres investeringer i software vil falde, og 9 % ser en øget mulighed for at blive uafhængige af en specifik leverandør. 5 % forventer, at det gøres nemmere at flytte rundt med personale alt efter, hvor der er de største behov. Denne undersøgelse viser altså, at der internationalt er et klart ønske om standarder og standardisering. Se i øvrigt <http://gi-gis.jrc.it/ws/interop/AGILE-OGC-Overview.pdf>, specielt den nederste figur på side 2.

Et tilsvarende ukvantificeret billede tegner sig, hvis vi ser på de ønsker, der er blevet fremsat ved en række af de arrangementer, som har været afholdt i regi af Geoforum. Ved disse arrangementer er der fra flere sider blevet fremsat et ønske om standarder til at løse en række nationale behov. Blandt de ønsker, der har været fremsat, har fælles specifikationer for FOT, datamodeller, metadata og et udvekslingsformat oftest været bragt på banen.

Skal disse opgaver løses, er det bydende nødvendigt, at det bliver med bred deltagelse fra hele den danske geodata-branche, eller som minimum de største aktører på markedet. Bliver opgaverne ikke løst, vil vi stå i en situation, hvor de samme data og informationer bliver indsamlet flere gange og det kan samfundsøkonomisk ikke forsvares.

Med de mange opgaver, der skal løses med mange forskellige deltagere, vil det som tidligere nævnt være nødvendigt med en organisation til at koordinere de forskellige tiltag, da der ellers vil være risiko for et økonomisk resursepild i form af både dobbeltarbejde og inkompatible standarder. Endelig skal der ikke alene koordineres med de nationale aktiviteter, men organisationen skal også være opmærksom på, hvad der foregår internationalt, da det må forventes at internationale tiltag oftest vil få præference overfor nationale. Sidstnævnte alene af den grund at systemleverandørerne først vil implementere de internationale standarder og derefter de nationale standarder, hvis der ellers er et tilstrækkeligt stort marked. En anden årsag til, at der skal være fokus på, hvad der sker internationalt er, at der kan komme krav fra EU om at bestemte internationale standarder følges i forbindelse med dataleverancer til nogle af deres institutioner. Det vil i første omgang dreje sig om de standarder, der har et CEN stempel idet de automatiske vil være gældende nationale standarder. Resultatet er at eksisterende nationale standarder vil pr. automatik blive afløst af CEN standarder.

Et koordinerende organ vil samtidig gøre det muligt for dem der har som arbejdsopgave at arbejde med standardisering at få et sted hvor de kan mødes og udveksle erfaringer og idéer.

Det mest kendte eksempel på standardisering eller mangel på samme. Russerne besluttede fx at have en anden sporvidde end tyskerne af sikkerhedsstrategiske årsager.

3.0 Kommissorium

En arbejdsgruppe bestående af:

- Flemming Nissen og Jan Hjelmager, Kort & Matrikelstyrelsen
- Ole Gregor, Viborg Amt
- Ulla Kronborg, Vejdirektoratet
- Lars Bodum, Ålborg Universitet
- Lars Knudsen, Århus Amt

fik den 1. april 2004 til opgave at gennemføre den af SFG pålagte opgave: at give et forslag til hvordan man kan organisere standardiseringen af de offentlige geodata til brug for den fremtidige digitale forvaltning med denne udvalgte ordlyd:

”Forslaget skal indeholde:

- en beskrivelse af afgrænsningen af geodata som domæne – og dermed det område hvor standardiseringsaktiviteterne primært skal koordineres. Herunder snitflader til andre domæner (fx tegningsmaterialer, virtual reality mm.)
- en beskrivelse af de væsentligste aktører, deres ansvar/opgaver og samarbejdsrelationer i forhold til SFG
- foreslå ansvar og opgaver for standardiseringsarbejdet under SFG, fx i forbindelse med hørings- og andre beslutnings- og koordinationsprocesser, formidling og kommunikation
- foreslå opgaver og organisering for et lille ”fagligt standardiseringssekretariat”, der sikrer de ”professionelle” standardiseringsmedarbejdere bringes direkte ind i det dagsordensættende og prioriterende arbejde i SFG
- foreslå evt. andre organisatoriske tiltag, der supplerer det eksisterende standardiseringsarbejde (primært i regi af Videnskabsministeriet, Geoforum og KMS), mhp. at styrke samarbejde, fælles prioritering og koordination
- og forholde sig til andre relevante forhold, som SFG evt. kan/skal håndtere indenfor standardiseringsområdet”

På grund af den snævre tidsmargin på 2 måneder blev der fastlagt et komprimeret projektførløb, der omfattede et kick-off møde og 2 ordinære projektmøder som kulminerede i en e-korrespondanceproces der gennemarbejdede det endelige resultat.

Rapporten er disponeret således at afgrænsning af geodata-domænet og forslag til organisation er beskrevet i afsnit 5 og 6, mens nogle mindre afsnit er beskrevet under afsnit 4. Endelig er der et forslag til kommissorium i afsnit 7.

4.0 De væsentligste aktører

Aktørerne kan opdeles i 2 klasser: direkte og indirekte aktører. De direkte aktører er organisationer med konkret anvendelse af geodata i udøvelsen af deres forretning eller forvaltning. De bør alle have behov for standardiseret dataudveksling. Det drejer sig om:

- statslige styrelser med stedbestede forvaltningsopgaver at varetage, fx sikkerhed, beredskab, miljø, natur, planlægning, ejendom mm.
- amters og kommuners specielt tekniske forvaltninger som har stedbestede forvaltningsopgaver indenfor de samme områder som staten, men med ansvar for det regionale og det lokale niveau henholdsvis
- forsvaret som en meget stor enkelbruger med generelle standardiseringsbehov både internt i egen organisation og eksternt mod NATO
- halvoftentlige selskaber indenfor forskellige infrastrukturområder: gas, vand, afløb, el, telekommunikation mm.

De indirekte aktører, som omfatter aktører med ikke-konkret anvendelse af geodata tæller blandt andet, standardiserings-, undervisnings- og paraplyorganisationer som for de flestes vedkommende har viden og ekspertise til at standardisere geodata:

- ISO, CEN, OGC som er de jure og de facto standardiseringsorganer
- EuroGeographics, Inspire (EU) som er europæiske interesseorganer
- Dansk Standard som er den danske kontakt til ISO og CEN, men som ikke i denne forbindelse har en egentlig rolle at spille
- Geoforum som faglig interesseforum med medlemmer bestående både af institutioner og enkeltpersoner
- Undervisningsinstitutioner med geodata som kernedisciplin, fx DTU, KU og AU universiteterne samt et antal tekniske skoler
- XML-komiteen som faglig standardiseringsorgan af fælles offentlige data

5.0 Afgrænsning af geodata-domænet

Som udgangspunkt for beskrivelse af geodata-domænet set i standardiseringsøjemed er der gjort nogle forudsætningsvise antagelser for denne beskrivelse af afgrænsningen.

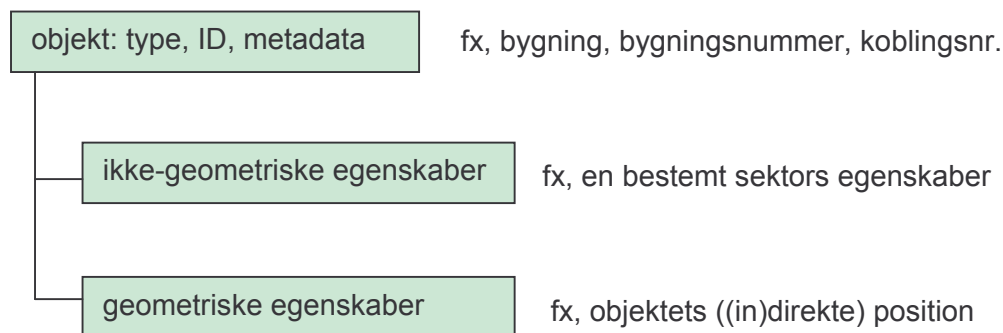
For det første antages det at det for de relevante sektorer og domæner gælder at der eksisterer objekter med geometriske og ikke-geometriske egenskaber.

Geometriske egenskaber defineres som: position (2, 2½ og 3 dimensioner med metadataangivelse af anvendt rumlig reference system), geometrisk model (punkt, linie, flade) samt afledte geometriske størrelser baseret på geometrien fx, længde, areal og volumen. Geometriske størrelser der ikke er afledt af geometrien omfattes af ikke-geometriske egenskaber. Ved angivelse af indirekte positionering er koblingsnøglen en del af den geometriske egenskab. Et 'default' sæt af egenskabsdata for symbolisering eller visualisering af geometrien er omfattet.

Ikke-geometriske egenskaber defineres som alle andre egenskaber som ikke er objektets type, identifikation og kobling til metadata. Egenskabsdata for symbolisering eller visualisering af geometrien er generelt omfattet af denne klasse.

For det andet antages det at objekter kan have multiple repræsentationer af både de geometriske og de ikke-geometriske egenskaber, fx svarende til at et objekt kan afbildes i grundrids og på én eller flere generaliserede former.

Model af objektets hoveddele:

Eksemplificeret:

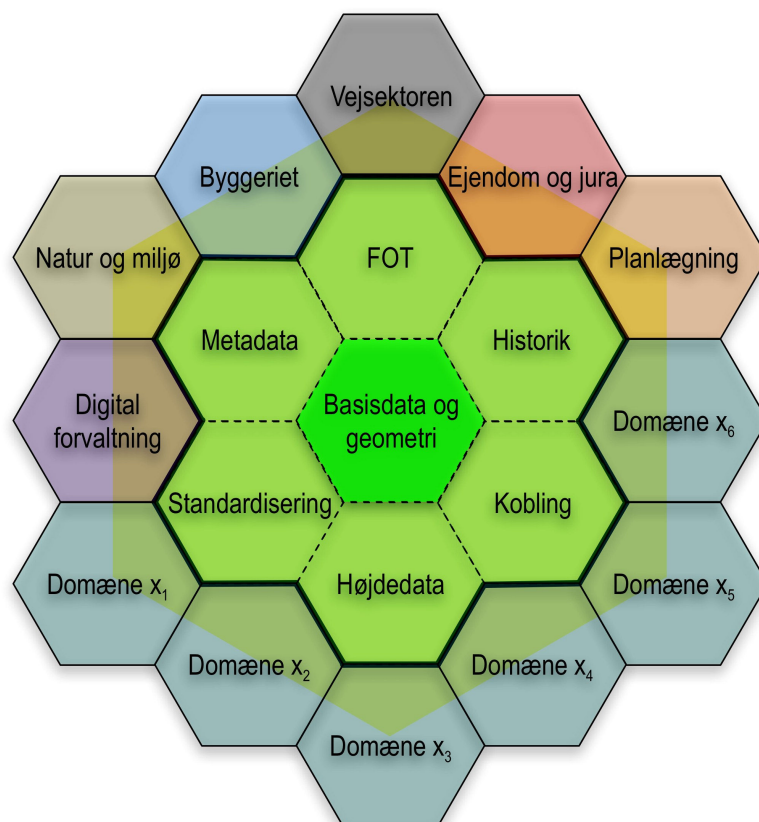
Objekttype	Bygning	
Bygningsnummer	351-4711	
Metadata ID	3514711217	
Anvendelse	Beboelse	Sektorbestemte egenskaber
Sommerhus	Ja	Sektorbestemte egenskaber
Tilsluttet kloaknet	Ja	Sektorbestemte egenskaber
X koordinat	698353	Geometriske egenskaber
Y koordinat	6127562	Geometriske egenskaber
Z koordinat	50	Geometriske egenskaber
Referencesystem	UTM Zone 32 ETRS89	Geometriske egenskaber

Definition af geodata-domænet:

Geodata-domænet kan beskrives som foreningsmængden af alle objekter med en direkte eller indirekte stedsbestemmelse. Objektet defineres af typen, identifikation, metadata samt geometriske og ikke-geometriske egenskaber.

De geometriske egenskaber indeholder data om: positionsangivelse, geometri-model, afledte geometriske størrelser, metadata om rumlige referencer samt ID og nøgler som måtte være født eller vedligeholdt sammen med de geometriske egenskaber af objektet.

Det betyder at geodata-domænet dækker alle sektorer som indeholder objekter med direkte eller indirekte stedsangivelser, som denne model kan anskueliggøre:

Område der vil blive præget af en øget standardisering indenfor geodata domænet

Geodata domænet

Tilgrænsende domæner, der har mere eller mindre gavn af geografisk information

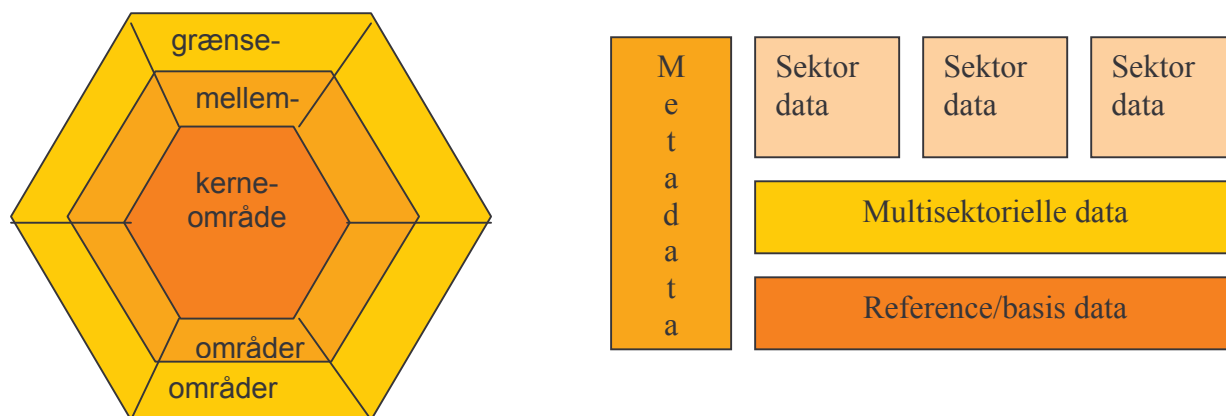
Alle celler i figuren kan placeres arbitrært i forhold til hinanden, bortset fra cellen med "Basisdata og geometri"

5.1 Underinddeling af geodata-domænet i subdomæner

Af hensyn til det operationelle element og med prioritering for øje er det nødvendigt at forsøge at skabe et overblik over hvilke delelementer geodatadomænet består af.

Hvis man underinddeler domænet i 3 substrukturer som omfatter: det centrale, det perifere og det mellemliggende og kalder det, fx: et kerneområde, et mellemområde og et grænseområde, kan man prøve at tildele disse 3 substrukturer en mening efter nedenstående model:

Farvekoden i begge figurer angiver sammenhængen

Det synes praktisk at definere disse 3 substrukturer i geodatadomænet, nemlig:

1. kernesubdomænet som omfatter
 - a. positionering (geodæsi, geofysik)
 - b. topografiske og tekniske basisdata
 - c. basale geometriske og egenskabsmodeller (GML-basis)
 - d. <andre>
2. grænsesnitsubdomæner som omfatter de snitflader der grænser op til forskellige sektorer - nøgler er det element som integrerer over snitfladen fx:
 - a. bygge og anlæg
 - b. veje, logistik og transport
 - c. økonomi
 - d. ejendom
 - e. miljø og natur
 - f. planlægning
 - g. sikkerhed
 - h. <andre>
3. mellemsubdomæner som fx. omfatter disse elementer:
 - a. standardisering af kernesubdomænet
 - b. metadata
 - c. historik
 - d. <andre>

En opdeling som denne kan laves på mange måder, men det er hensigtsmæssigt at kunne organisere og løse standardiseringsopgaver på en praktisk måde der

nødvendiggør en langsigtet grundstruktur hvis enkelte dele kan gives en målrettet, tilpasset ambitionsniveau og prioriteret behandling efter strategien: "Tænk stort - implementer småt".

5.2 Prioritering af elementer i subdomænerne:

Her følger et forslag til prioritering af standardiseringsaktiviteterne som de er opdelt lige nu:

1. prioritet
 - a. manglende generelle nøgledata
 - b. basis data på GML-form
 - c. snitflade til vejsektor
 - d. <andre>
2. prioritet
 - a. metadata
 - b. FOT / topografi
 - c. snitflade til miljø og natur
 - d. snitflade til ejendomsrelaterede plandata
 - e. snitflade til ejendom
 - f. snitflade til landbrug
 - g. <andre>
3. prioritet
 - a. standardisering af kernesubdomænet
 - b. historik
 - c. snitflade til ikke ejendomsrelaterede plandata
 - d. <andre>

6.0 Forslag til organisering af standardiseringen af geodata i Danmark

Geodatasektoren er i dag karakteriseret af en blandet bruger- og leverandørkreds. Leverandørerne har længe været ukoordineret på det detaljeringsniveau som standardisering kræver, samtidig med at ansvaret for forskellige dele af geodata sektoren hidtil ikke har set det som realistisk at indgå i forpligtende samarbejder.

Brugerne har længe været tilbageholdende med at organisere sig og udtrykke behovet for nye produkter eller geodatabaserede tjenester. Med oprettelsen af Servicefællesskabet For Geodata (SFG) er dialogen ved at komme i gang – godt hjulpet af den igangværende kommunalstrukturdebat.

Den massive satsning på digitalisering af den offentlige forvaltning har tydeliggjort behovet for standardisering af udveksling af geodata samt at have kvalificerede og dermed kendte definitioner og modeller af de objekter standardiseringen tager sigte på.

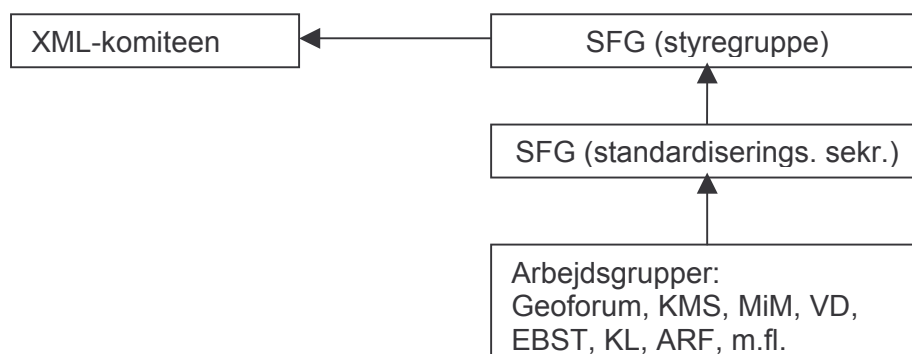
XML-komiteen står centralt i billedet med den konkrete certificering af alle domæners standarder. Certificeringen betyder at brugerne har adgang til centralt registrerede og godkendte beskrivelser af de geodataobjekter eller dele af disse, således at en entydig og effektiv (gen)anvendelse kan gøres mulig.

Det egentlige standardiseringsarbejde skal foregå decentralt, hvilket vil sige der hvor behovene er. Standardiserings sekretariatets rolle vil helt og holdent være af koordinerende art og holde tæt kontakt til de faglige miljøer. Det skal dog være således at hvis sekretariatet opdager et behov for en standardiseringsaktivitet, så har de ret og pligt til at rejse sagen overfor SFG's sekretariat og styregruppe.

Som indstiller af en geodatastandard vil SFG have den tilstrækkelige magtbasis og opbakning som det kræves at få samlet og harmoniseret en hel sektors eller et helt domænes basale data. SFG kan fx etablere et standardiserings sekretariat med den opgave at koordinere, høre og informere om standardiseringsprocesserne som er i gang.

Dette tekniske sekretariat styres af SFGs styregruppe som via SFGs sekretariat udstikker de overordnede rammer for arbejdet. Det tekniske sekretariat indstiller til SFGs styregruppe om nedsættelse i fornødent omfang af de arbejdsgrupper som forventes at udarbejde de konkrete standarder indenfor det tildelte felt.

Eksisterende arbejdsgrupper (Geoforum, KMS, MiM, m.fl.) indgår under SFG's koordination, således at der indledningsvis er fuld kontrol over hvilke standardiseringstiltag og resurser der er allokeret til forskellige felter. Nedenfor er angivet en skitse der skal illustrere den ovenfor beskrevne organisation.

6.1 Standardiseringssekretariat

Et standardiseringssekretariat vil overordnet set have følgende opgaver:

- Analysere og koordinere standardiseringsbehov
- Udsende standardiseringsforslag til høring
- Indstille til SFG's styregruppe om at prioritere standardiseringsarbejdet
- Indstille til SFG's styregruppe om at allokere resurser
- Dokumentere resultater
- Formidle resultater

For at kunne løse disse opgaver skal sekretariatet bemannes med personer med følgende opgaveprofiler:

- Sekretariatsleder
- Teknolog
- Formidler
- Administrator

I løsningen af opgaverne skal de fire personer oplappe hinanden samtidig med at de naturligvis har hvert deres hovedansvarsområde.

Sekretariatslederens primære rolle vil være det overordnede ansvar for den daglige ledelse af sekretariatet, koordinering af arbejdsgrupper, andre eksterne organisationer der beskæftiger sig med standardisering samt kontakten til SFG's sekretariat.

Teknologen skal som hovedopgave følge med i udviklingen af de forskellige standarder, samt have ansvaret for at de forskellige standarder teknisk hænger sammen.

Formidleren bliver den mest udadvendte, idet denne persons opgave bliver at informere og formidle budskaber om behovet for og nødvendigheden af standardisering. Desuden har formidleren ansvaret for formidlingen af resultater fra de forskellige standardiserings aktiviteter. Denne informations- og formidlingsopgave skal rettes mod alle niveauer, lige fra teknikerniveauet til beslutningstagerniveauet.

Administratoren i sekretariatet skal have et mere praktisk ansvarsområde. Denne person skal sørge for at udsende dokumenter til høring, indsamling og koordinering af høringssvar samt andre lignende opgaver.

Parterne i SFG forventes at skulle levere de nødvendige medarbejdere til løsning af opgaverne. Det forventes ikke at arbejdsbyrden vil være fuldtids, men med en belastning ialt på mellem 25% til 50% af et årsværk. Som udgangspunkt stiller

- Miljøministeriet (inklusive Kort & Matrikelstyrelsen) med 2 deltagere
- Amdsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening tilsammen med 1 deltager og
- endelig skal de øvrige statsinstitutioner der er medlem af SFG eller Geoforum deltage med 1 tilsammen.

Tidsmæssigt vurderes det, at arbejdet i standardiseringssekretariatet i første omgang har en tidshorisont på mellem 2 og 5 år. Hvert år evalueres det, om der stadig er behov for et standardiserings sekretariat og om der er tale om den rigtige organisation.

7.0 Forslag til kommissorium for et SFG-ledet Standardiseringssekretariat

7.1 Baggrund og formål

Baggrunden for oprettelsen af et standardiseringssekretariat er for det første et ønske fra Servicefællesskabet for Geodata (SFG) om at sætte fokus på standardiserings og koordinerings af de forskellige tiltag der er indenfor standardisering. For det andet et resultat det udredningsarbejde som en lille projektgruppe under SFG har udført i løbet af foråret 2004.

Arbejdet skal udelukkende ske indenfor geodata domænets rammer. Geodata domænet kan beskrives som foreningsmængden af alle objekter med en direkte eller indirekte stedsbestemmelse. Objektet defineres af typen, identifikation, metadata samt geometriske og ikke-geometriske egenskaber. De geometriske egenskaber indeholder data om: positionsangivelse, geometri-model, afledte geometriske størrelser, metadata om rumlige referencer samt ID og nøgler, som måtte være født eller vedligeholdt sammen med de geometriske egenskaber af objektet.

Formålet med sekretariatet er at koordinere forskellige standardiseringsmiljøers arbejde, holde kontakt med de forskellige deltagere i standardiseringsarbejdet i Danmark og udlandet og at formidle og dokumentere resultater. Målet med dette er følgende:

- Sikre at det samme arbejde ikke laves flere gange
- Sikre at de rigtige personer og organisationer har et sted at henvende sig til når det gælder standardisering indenfor geodata domænet
- Informere alle relevante organisationer og personer om forskellige tiltag indenfor standardisering nationalt såvel som internationalt.
- Være SFGs standardiseringstekniske rådgivere

7.2 Opgaver

Sekretariatets skal løse følgende opgaver:

1. Analysere og koordinere standardiseringsbehov
2. Udsende standardiseringsforslag til høring
3. Indstille til SFG's styregruppe om at prioritere standardiseringsarbejdet
4. Indstille til SFG's styregruppe om at allokere resurser
5. Dokumentere resultater
6. Formidle resultater

Det skal understreges at der ikke er nogen af opgaverne der er vigtigere end andre, og rækkefølgen er helt tilfældig. I det følgende skal de ovenstående opgaver beskrives nærmere.

7.2.1 Opgave nr. 1

Med baggrund i de øvrige aktiviteter der foregår i SFG regi opstår der til stadighed behov for nye standardiseringstiltag. Eller behovene kan opstå som følge at internationale standarder begynder at skulle anvendes nationalt. I begge tilfælde vil det være sekretariatets opgave at koordinere løsningen af disse opgaver.

I forbindelse med internationale standarder kan der være tale om udarbejdelse af profiler af disse standarder og/eller guidelines for hvordan disse skal anvendes. For så vidt angår guidelines kan det også være relevant at udarbejde disse til rent

nationalt udviklede standarder. Endelig skal sekretariatet løbende analysere og vurdere hvornår det er relevant at starte en proces der vedligeholder allerede eksisterende standarder, profiler og guidelines.

7.2.2 Opgave nr. 2

Når en nationalt udviklet standard, profil eller guideline har nået en modenhed der kan retfærdiggøre at en større kreds skal stifte bekendtskab med denne er det sekretariatets opgave at udsende denne til høring hos SFG's partnere og evt. andre relevante organisationer. I forbindelse med en høring, skal sekretariatet naturligvis også indsamle de kommenteringer der måtte komme således at de kan indgå i det videre arbejde.

7.2.3 Opgave nr. 3 og 4

Med baggrund i løsningen af opgave nr. 1 skal sekretariatet indstille til SFG's styregruppe i hvilken rækkefølge det ud fra et standardiseringsfagligt synspunkt vil være passe at løse opgaverne. I forbindelse med indstillingerne skal der også være estimater over hvor mange personer det vil være relevant at sætte på opgaven, hvilke faglige profiler der skal bruges, hvor lang tid det vil tage at løse en given opgave og endelig hvor mange penge det vil koste. Af indstillingerne skal det ligeledes fremgå om det er en opgave der kan forventes at udløse noget løbende vedligehold eller om der er tale om en én gangs foreteelse.

7.2.4 Opgave nr. 5

Resultatet af standardiseringsprocessen skal naturligvis dokumenteres. Denne opgave skal sekretariatet også løfte. Det skal gøre via en hjemmeside der er offentlig tilgængelig. Dog således at de forskellige projekter hver kan have deres eget password beskyttet område til interne arbejdsdokumenter og lignende.

7.2.5 Opgave nr. 6

Vigtigheden af formidlingsopgaven må ikke undervurderes. I denne opgave ligger nemlig ikke alene at formidle det konkrete resultat af de forskellige standardiserings aktiviteter der har været eller er i gang. Desuden vil det være sekretariatets opgave at formidle relevansen og det fornuftige i at benytte standarder til løsning af forskellige opgaver. Den formidlingsopgave skal selvsagt rettes mod brugerne, men også mod politikere og beslutningstagere. Det vil sige at der skal formidles resultater på flere niveauer samtidig.

7.3 Bemanding

For at kunne løse disse opgaver skal sekretariatet bemannes med personer med følgende opgaveprofiler:

- Sekretariatsleder
- Teknolog
- Formidler
- Administrator

I løsningen af opgaverne skal personerne overlape hinanden, samtidig med at de har hvert deres hovedopgave.

Sekretariatslederens primære rolle vil være det overordnede ansvar for den daglige ledelse af sekretariatet, koordinering af arbejdsgrupper og andre eksterne organisationer, der beskæftiger sig med standardisering samt kontakten til SFG's sekretariat.

Teknologen skal som hovedopgave følge med i udviklingen af de forskellige standarder samt have ansvaret for, at de forskellige standarder teknisk hænger sammen.

Formidleren bliver den mest udadvendte, idet denne persons opgave bliver at informere og formidle budskaber om behovet for og nødvendigheden af standardisering. Desuden har formidleren ansvaret for formidlingen af resultater fra de forskellige standardiseringsaktiviteter. Denne informations- og formidlingsopgave skal rettes mod alle niveauer, lige fra teknikerniveauet til beslutningstagerniveauet.

Administratoren i sekretariatet skal have et mere praktisk ansvarsområde. Denne person skal sørge for at udsende dokumenter til høring, indsamling og koordinering af høringssvar samt andre lignende opgaver.

Parterne i SFG forventes at skulle levere de nødvendige medarbejdere til løsning af opgaverne. Det forventes ikke at arbejdsbyrden vil være fuldtids, men med en belastning i alt på mellem 25% til 50% af et årsværk. Som udgangspunkt stiller

- Miljøministeriet (inklusive Kort & Matrikelstyrelsen) med 2 deltagere
- Amdsrådsforeningen og Kommunernes Landsforening tilsammen med 1 deltager og
- endelig skal de øvrige statsinstitutioner, der er medlem af SFG eller Geoforum med 1 deltager tilsammen.

7.4 Resurser

Afhængig af hvilke profiler der kommer til at bemane sekretariatet så kan der være behov for at anvende ekstern konsulent bistand til at løse nogle af opgaverne. I første omgang kunne det være aktuelt omkring formidleren. Andre opgaver kunne også tænkes løse af en eller flere eksterne konsulenter

7.5 Tidshorisont

Tidsmæssigt vurderes det, at arbejdet i standardiseringssekretariatet i første omgang har en tidshorisont på mellem 2 og 5 år. Hvert år evalueres det, om der stadig er behov for et standardiseringssekretariat og om der stadig er tale om den rigtige organisation.